

Рівненський державний гуманітарний університет

Рівненський інститут слов'янознавства

Київського славістичного університету

жодні лінгвістичні функції, які відповідають змісту та значенню цієї фрази. Важливим є тимчасовий характер цієї фрази, який відповідає змінам відповідно до зміни місця та часу. Це вказує на те, що вона є відносною фразою.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відносної фрази – це зміна місця та часу відповідно до зміни місця та часу відповідної фрази. Але зміна місця та часу відповідної фрази не викликає зміни місця та часу відповідної фрази.

1918 року відкрився в Борисполі коледж до вчителів макаронного виробництва і Технічного аграрного училища, які вчинилися під час боях – відповідно до зміни місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

СЛОВ`ЯНСЬКИЙ ВІСНИК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 1

Серія „Політичні науки”

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

Рівне – 2009

Слід зазначити, що зміна місця та часу відповідної фрази викликає зміну місця та часу відповідної фрази.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ СЕРІЇ „ПОЛІТИЧНІ НАУКИ”:

Є. Б Тихомирова – (голова редакційної колегії), професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри міжнародної інформації Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

С. С. Троян – професор, доктор історичних наук, завідувач кафедр міжнародних відносин і країнознавства Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

Н. Г. Стоколос – професор, доктор історичних наук, завідувач кафедри філософії і соціальних наук Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

Є. А. Макаренко – професор, доктор політичних наук, провідний фахівець Інституту світової економіки та міжнародних відносин.

М. М. Gon – доцент, доктор політичних наук, завідувач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету.

С. Д. Василенко – професор, доктор політичних наук, професор кафедри українознавства Одеської національної морської академії.

А. М. Киридон – професор, доктор історичних наук, професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету.

С. Г. Федуняк – доктор політичних наук, професор кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Г. М. Швецова-Водка – професор, доктор історичних наук, завідувач кафедри документальних комунікацій Рівненського державного гуманітарного університету.

Л. М. Шугасва – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та економічної теорії Рівненського державного гуманітарного університету.

Слов'янський вісник: Збірник наукових праць. Серія „Політичні науки” : матеріали Міжнародної наукової конференції [„Права людини в контексті політичної глобалізації”] (Рівне, 9-10 грудня 2009 р.) / Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету. – Р. : Рівн. ін-т. слов. Київ. слав. у-ту., 2009. – 96 с.

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – Л. О. Шелюк.

Заступник головного редактора – Б. М. Юськів

Інформаційний відділ – З. О. Депутат

Друкується за ухвалою вчених рад Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету (протокол № 1 від 29 червня 2004 р.) і Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №11 від 25 червня 2004р.).

Адреса редакції:

м. Рівне, 33001, вул. П. Могили, 28, Реєстраційне свідоцтво наукової збірника № 4757, серія КВ від 22.12.2000

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ПРАВ ЛЮДИНИ І ЇГО ПЕРСПЕКТИВА.....	3
Боровець М. А. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС РІШЕНЬ МЮНХЕНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ 1938 р.....	3
Василенко С. Д. ПРАВА ЛЮДИНИ: ВІД ІДЕЙ, ДЕКЛАРАЦІЙ ДО РЕАЛЬНОГО ВТІЛЕННЯ В ПОЛИТИЧНЕ ЖИТТЯ	5
Żarna Krzysztof HUMAN RIGHTS AND THE REPRODUCTIVE CLONING OF HUMANS.....	10
Jestal Jerzy PRAWA I WOLNOŚCI POLITYCZNE W AUTOBIOGRAFICZNYCH NARRACJACH BYŁYCH DZIAŁACZY „SOLIDARNOŚCI”	13
I. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ХХ-ХХІ СТ. 14	
Васюк А. В. ПРАВОВА БАЗА СУЧASНИХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ ВІДНОСИН У ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ.....	14
Wojakowski Dariusz PRAWA MNIEJSZOŚCI A PRAWA CZŁOWIEKA. REFLEKSJE SOCJOLOGICZNE W KONTEKŚCIE PRAWODAWSTWA POLSKIEGO.....	15
Герасимчук М. В. МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ...17	17
Герасимчук Т. Ф. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СПОСІБ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ І ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ	20
Дукмас О. Л. СУЧАСНІ КРИТЕРІЇ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ТА ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	23
Киридон А. М. РЕЛІГІЙНА СИТУАЦІЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	25
Крет О. В. ПРАВА ЛЮДИНИ В ЄВРОПІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПОГЛЯД ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ РАДИ ЄВРОПИ	29
Кузьмич О. І. СВОБОДА СОВІСТІ ЯК ОДНЕ З ОСНОВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ	31

що так чи інакше породжує в конфесійному середовищі підозри в неоднаковому ставленні влади до конфесій, «пріоритетності» певних церков і т.д.

Загалом відзначимо, що констатовані складності міжконфесійних відносин у сучасній Україні є закономірними наслідками екстенсивного й інтенсивного росту, набуття конфесіями досвіду функціонування в умовах зростаючої свободи совісті, релігійної свободи. В міру становлення України як правової держави, мінімізації залежності конфесій від державно-адміністративного ресурсу, усвідомлення церквами, релігійними організаціями того, що їх майбутнє залежить не від наближеності до владних структур, партій або харизматичних лідерів, а від них самих, у крайні будуть складатися умови для подальшої нормалізації та покращення міжконфесійних відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зліорук С.І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України ХХІ століття: Монографія. – К.: Знання України, 2005. – С. 495.
2. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
3. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23.04.1991 // ВВР. – 1991. - №25. – Ст. 283.
4. Бондарчук І. Державно-церковні відносини: вдосконалюється законодавство // Урядовий кур'єр. – 2006. – 13 жовтня. Релігійна мережа України // Релігійна панорама. – 2007. – №2. – С. 66-74.
5. Климов В.Міжконфесійні відносини у формах їх вияву // Релігійна панорама. – 2006 . – № 12. – С. 43-44.
6. Шуба О.В. Релігія в етнонаціональному розвитку України (політологічний аналіз). – К.: Криниця, 1999. – С. 253-254.
7. Зліорук С.І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України ХХІ століття: Монографія. – К.: Знання України, 2005. – С. 90.
8. «Київський Патріархат – Помісна Українська Православна Церква». Історико-канонічна декларація Архірейського Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату від 19 квітня 2007 р. – К.: Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2007. – 167 с.
9. Архіважливє питання // Без цензури. – 2007. – 7-13 червня. – С. 3.
10. Національна безпека і оборона. – 2002. - №10(34). – С. 14-22.

© О. В. Крет

ПРАВА ЛЮДИНИ В ЄВРОПІ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПОГЛЯД ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ АСАМБЛЕЇ РАДИ ЄВРОПИ

The condition, problems and new tasks in the field of human rights in Europe XXI of century are considered. The resolution of Parliamentary assembly of the Council of Europe concerning human rights and democracy in Europe is analyzed.

60 років тому була прийнята Загальна декларація прав людини [1]. Вона стала основою для підготовки низки документів на міжнародному та національному рівні, що конкретизували її положення та регламентували їх застосування на національному та глобальному рівнях. Особлива роль у цьому належить європейським організаціям різного рівня, які сприяли поширенню проголошених у Декларації прав і свобод, в європейському просторі.

Так, утворена у 1949 році Рада Європи проголосила такі основні принципи побудови європейського співтовариства: забезпечення дотримання прав людини й основних свобод для всіх осіб, що знаходяться під юрисдикцією його держав-членів, консолідація верховенства права і наявність справжньої плюралістичної демократії, заснованої на духовних і моральних цінностях, які є загальним європейським надбанням.

Історія існування цієї організації свідчить про її певні здобутки у галузі забезпечення прав людини і становленні та зміцненні демократії. Проаналізуємо документи

Парламентської асамблей 2007-2008 років, у яких зазначаються досягнення, проблеми та нові завдання Ради Європи у ХХІ столітті в галузі прав людини [2-4].

Здобутки у розвитку прав людини, демократії й верховенства закону в Європі у ХХІ столітті:

1. По-перше, вона розробила низку правових документів, що сприяють реалізації прав людини в Європі, – Європейську конвенцію про права людини, Європейську конвенцію з попередження катувань і нелюдського поводження або покарання, Європейську соціальну хартію і Рамкову конвенцію про захист національних меншостей.

2. По-друге, вона створила діючі контрольні механізми для реалізації прав людини, зокрема, Європейський суд по правах людини, що забезпечує міжнародний судовий захист прав людини, Європейську комісію проти расизму й нетерпимості, апарат Комісара з прав людини.

3. По-третє, вона не лише здійснювала нормотворчі і контрольні функції, але і займалася разом з Європейською комісією, ОБСЄ, Організацією Об'єднаних Націй і її спеціалізованими установами та неурядовими партнерами здійсненням програм співробітництва, допомоги й поширення інформації із правових і правозахисних питань, які передбачають надання експертної допомоги у законодавчій області, зміцнення потенціалу й підготовку кадрів.

4. По-четверте, Рада Європи постійно вдосконалювала правові норми і сприяла покращенню правозахисної практики у державах-членах, обумовлюючи зміцнення демократичної стабільності у Європі та створення незалежних національних правозахисних структур у державах-членах.

5. По-п'яте, завдяки діяльності Ради Європи взагалі та її Парламентської асамблей, зокрема, фактично скасовано страти у мирний час у всіх державах-членах.

Проблеми у галузі прав людини у ХХІ столітті в Європі: існування розриву між зафіксованими на папері стандартами й реальним положенням на місцях; усе ще мають місце порушення прав людини, зокрема досить серйозні; у деяких європейських країнах правозахисники піддаються утикам, мають місце серйозні репресії; деякі європейські країни дотепер не повною мірою забезпечують верховенства закону (як і раніше існують географічні регіони – “чорні діри”, де неможливо забезпечити повноцінне функціонування правозахисних механізмів Ради Європи – Білорусь, Нагорний Карабах, Косово, Придністровська Молдавська Республіка, Південна Осетія й Абхазія, а також Північний Кіпр).

У Європі, як і раніше, відбуваються серйозні порушення прав людини, такі, як насильницькі зникнення, позасудові страти, таємне утримання під вартою, катування й випадки нелюдського поводження, при цьому не вдалося покінчити з безкарністю, навіть при самих серйозних порушеннях прав людини. Серйозними проблемами для європейських країн є тероризм; торгівля людьми; уразливе положення людей, права яких потребують додаткового захисту (особи, позбавлені волі, незалежно від місця їхнього втримування: в'язниці, психіатричні лікарні, “приймачі-розподільні” для нелегальних іммігрантів); насильство відносно жінок, включаючи побутове насильство; расизм, ксенофобія й нетерпимість, дискримінація за расовою, етнічною або релігійною ознакою (сплеск антисемітизму, наростання ісламофобії); дискримінація за ознакою статі або сексуальної орієнтації; порушення прав осіб, що належать до національних або інших меншостей, соціальних і економічних прав, культурних прав.

Завдання Ради Європи у галузі прав людини у ХХІ столітті можуть вирішуватися при умові зміцнення правозахисних механізмів Ради Європи як “світі” Європи та прискорення процесу реформ. Останні мають охопити, зокрема, вирішення проблеми невиправданого дублювання діяльності Ради Європи з роботою органів Європейського Союзу, що, на думку авторів Резолюції, приводить як до виникнення подвійних стандартів і появі в Європі нових розмежувальних ліній, так і до непродуктивної витрати дефіцитних бюджетних ресурсів. ЄС і його членам потрібно використовувати інструменти Ради Європи, і в першу чергу невідкладно приєднатися до Європейської конвенції про права людини та до переглянутої

Європейської соціальної хартії Ради Європи. Відносини між Радою Європи й Агентством ЄС по основних правах має будуватися на основі взаємодоповненості зусиль і прагнення до підвищення віддачі.

Парламентська Асамблея Ради Європи вважає за потрібне скоротити розрив між урочистими заявами й зобов'язаннями європейських держав. Автори Резолюції справедливо вважають, що цей розрив підриває авторитет всіх національних керівників та парламентських органів, Ради Європи, а також усього європейського континенту й універсальних цінностей, які вона відстоює.

Ставлячи питання щодо запобігання порушень прав людини в Європі, автори резолюції говорять про необхідність формування повної нетерпимості до таких порушень, без чого важко радикально розв'язати цю проблему; забезпечення підтримки ефективності Європейської конвенції про права людини й спрямованих на захист і заохочення прав людини й верховенства закону по лінії інших установ і механізмів Ради Європи; прийняття всіх належних заходів, щоб покінчити з порушеннями прав людини, зокрема, з насильницькими зникненнями, позасудовими стратами, таємним утриманням під вартою, катуваннями й нелюдським поводженням тощо; забезпечення підзвітності влади перед парламентами; розробку системи навчання основам прав людини як невід'ємної складової частини освіти; боротьбу з насильством відносно жінок, з усіма проявами дискримінації по расовим, етнічним або релігійним ознакам, з усіма проявами дискримінації за ознакою статі або сексуальної орієнтації, заснування щорічної премії Парламентської Асамблею за видатні дії представників громадянського суспільства на захист прав людини тощо.

Аналізуючи окремі пропозиції, висловлені у досліджуваному документі, не зі всіма з них, ми погоджуємося. Одне з них стосується прийняття рішень консенсусом, який, на думку авторів Резолюції, може паралізувати діяльність Організації в області прав людини. Такий підхід, на нашу думку, може привести до виникнення ситуації, коли заради прав одних людей буде порушуватися права інших. Саме так варто трактувати ідею про заміну принципу прийняття рішень шляхом консенсусу на "демократичний" принцип більшості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Всеобщая декларация прав человека. Принята и провозглашена резолюцией 217 A (III) Генеральной Ассамблеи от 10 декабря 1948 года (официальный текст) – http://www.medialaw.ru/laws/other_laws/european/oon-decl.htm.
2. Resolution 1547 (2007). State of human rights and democracy in Europe. – <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta07/ERES1547.htm>.
3. Resolution 1581 (2007). Council of Europe Commissioner for Human Rights – stocktaking and perspectives. – <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta07/ERES1581.htm>.
4. Recommendation 1841 (2008). State of democracy in Europe. Functioning of democratic institutions in Europe and progress of the Assembly's monitoring procedure. – <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta08/EREC1841.htm>.

© О. І. Кузьмич

СВОБОДА СОВІСТІ ЯК ОДНЕ З ОСНОВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Міжнародна правозахисна організація Freedom House у своєму останньому щорічному звіті констатувала, що ситуація з громадянськими і політичними свободами в світі в 2008 році погіршилась. Вже три роки поспіль, спостерігається тенденція до погіршення рівня свободи в світі.

Ця тенденція впливає і на рівень релігійної свободи, свободи совісті. Релігійна свобода одна з найцінніших свобод людини, одне з найбільших досягнень демократії. За нових умов, з'явилися і зросли проблеми з її гарантування і забезпечення. Сучасні глобальні процеси